

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на пів рік . . . 20 кор.
на рік . . . 40 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

пів рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 32 рублів
або 72 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудня.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунщини). Експедиція місцена в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише напереді застережена. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсїанім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 35 сот. від стрічки.

Нагода направити хиби і закедбана.

(+) Наслідком внутрішнього розладу і розстрою та безнастанної ворохобні в Росії остає там багато непорішених питань — політичних, національних, суспільних, релігійних, — хоч они домагають ся конечної полагоди. До тих питань належить також і питанє про колишніх Русинів-унїятів холмської епархії, а се — питанє доторкує ся безпосередно галицьких Русинів, на котрих у великій часті спадає вина за занепащене холмської Руси. Після польського повстання (1863 р.) задумало російське правительство скріпити своє становище в т. зв. Привіслянськїм краю катківскою метою «абрусенія» і звернуло тут головну бачність на Русинів-унїятів Холмської епархії, щоби довести їх до «возсоединенія» з підмогою православія і московщини.

Галицько-руські святицики прийнявши православіє, як Маркил Попель, Цирик, Дячан і ин., рускі професори як Лискевич, Сингалевич, Мерунович, Маркил Лаврівський і ин. підняли ся через львівську агенцію (Б. А. Дідицький і Я. Головацький) сумного посланництва культуртрегерів православія і «абрусенія» і довели до відомих кривавих подій, які закінчили насильне введенє православія в Холмщині і обрусительної системи.

Поверховно здавало ся російському правительству, що Холмщина зовсім

«возсоединена», одиче в дійсности накинєне православіє і обрусеніє там не прийнялось, позаяк унїятско руске населєне лише що до форми признавало себе православним і признавало «казьонних» святициків, наділених щедро державною платою і землею, але нишком держало ся унїї і задля недостачі унїятских душпастирів звертало ся потайномира в духовних потребах до латиньского духовенства. Хоча в тих обставинах від оправославлєна Холмщини виросло там нове покоління, одначе й оно не освоїло ся з накинєним єму насильно православієм, а остало в душі вірним унїї.

Що православіє в Холмщині було лише поверховно і насильно урядом заведєне, виявило ся найкрасше минавшого року після проголошенія царского указу про релігійну толєранцію. Як свого часу звїщали ми в нашій часописи, велика частина руского населєня Холмщини перейшла на латиньский обряд, побоючись, щоби знов їх не завернено до православія, наколиб они признали ся унїятами. А причиняла ся до того і ся обставина, що в Холмщині не було ані унїятских церков і приходів, ані душпастирів. Оставав ся лише вибір між православієм і латиньским обрядом.

Отсе плоди сумної пам'яті галицько-руських культуртрегерів, що занепастили і обряд і національність руского населєня в Холмщині!

В російських кругах правительственных, о скілько они при внутрішнім розладі можуть тепер думати про такі

справи, починають пізнавати, що оправославлєне і обрусеніє Холмщини було справдешньою Потємкинадою, що такою метою пособляє ся лише скріпленю польского живла, а руске населєне заганає ся в польский табор.

Деякі російські часописи, як Новое Время і Моск. Вѣдомости, дораджують вже привєрненє унїї, одначе не покидають ся своїх змагань обрусительних, бо бажають при тім введенє московської мови в церкві. Нема найменшого сумніву, що московщина в церкві мимо унїї не пригорне руского населєня до церкви, бо оно на такі змаганя буде глядіти неприхильним оком.

Щаслива виринула думка з инших кругів, щоби запросити оо. Василян з Галичини, котрі могли би положити підвалини до утворєня окремої унїятської епархії на Підляско, в миньській губернії, отже в середині Білоруси. Ми певні, що се одинока дорога, яка може довести до приєднаня руского населєня Холмщини для унїї і до збереженя рускої національности. Наука і проповідь подавана оо. Василиянами народови в єго рідній мові розбудить між населєнем довіре до душпастирів, бо наріє любить свій обряд і свою мову.

Видавництва оо. Василян найдуть певно охочих читачів поміж руским населєнем Холмщини і Білоруси. Годилось би однак також подумати про виданє перекладу св. Письма, а бодай Нового Завіту в народній мові, та про се ще напишемо иншим разом. Пора крайна

Болгари про Русинів.

(Дальше).

Показала ся конечність заснувати товариство з печатнею, щоби пособити літературному і науковому рухови. До сеї роботи забрав ся Кониський, письменник, автор просторої житєписи Шевченка, значний суспільний і політичний діяч. Сей свільно з Пильчиковим робив довгі і пильні заходи, щоби оснувати печатню, якою управляє «Товариство ім. Шевченка». В сій печатні печатали ся часописи Правда, Руский Слон, і ин. В тім часі в Росії російське правительство повсюду накладало кайдани і гасило іскри українського огнища просвіти. В 1876 р. появляє ся одинокий в своїм роді указ, котрий змагає до знищеня переважної часті українського народу. Навіть тексту пісень не було дозволено пе-

чатати українською мовою, ані українських творів, ані перекладу св. Письма! Страшно і сьмішно! В тім самім часі російське правительство знесло південно-західний відділ географічного товариства в Києві, котре зєднювало українських учених мужів, як: Потєбня, Антонович, Житецький, Чубиньський, Драгоманів і було осередком української науки. Драгоманів виїхав за границю. Конфісковано много збірок і наукових матеріялів.

При такім положєню було конечне товариство ім. Шевченка, щоби оно стало науковим огнищем. Се повело ся осягнути довгим і ревним заходом мужів, як Кониський, др. Франко і Олександр Барвіньський, особливо останній, видавець «Рускої Історичної Бібліотеки», чоловік високо культурний і невтомимий в трудах, займає в історії народних відродін Галицьких Русинів безусловно перше

місце. Се товариство, яке в дійсности є академією наук, печатає в своїй печатні самі наукові виданя, збільшає з року на рік свою діяльність. Чималі заслуги в тім товаристві має проф. Грушевський. Товариство видає 15 видань, іменно Записки виходять шість раз до року (тепер що місячно) — 6 томів по 200 сторін (1200 сторін річно, тепер 12 томів 2400 стор. річно). Крім того вийшло 60 томів, які містять 3000 розвідок і статей, що відносять ся до України-Руси. Окремі виданя печатають різні секції товариства у своїх збірниках. Перша, історично-філософична секція, видає Історичну Бібліотеку (доси 24 томи), фільольогічна секція видає українських клясиків. Археольогічні публікації виходять в двох сериях: «Жерела до України-Руси» (6 томів) і «Пам'ятники українського язика і письменства» (6 томів). Етнографічні матеріяли містять

направити сі хиби і занедбання попереднього покоління, що занастало Холмську єпархію, пора, щоби оо. Василяни підняли ся сего послаництва, яке може бути почином до відродін цілого Сходу.

Наукове Товариство ім. Шевченка в 1905 р.

(Дальше).

На першій місці стояло тут найстарше і найбільше підприємство Товариства, друкарня. В сім році зайшла в ній зміна о стільки, що показала ся конечна потреба її розширення і Виділ згодив ся на се, призначивши праве крило в офіцинах на першій поверсі на поміщене складальні; до неї закуплено нові кашти і реґали за 1.500 К. На черзі стоїть тепер закупно черенок нової системи, для якого гребя буде зробити більший вклад; через те ся справа мусить поступати помалу і покищо закуплено лиш найпотрібніших черенок за 2.500 К.

Друге підприємство, доволі ще нове, переплетня, розвиваєть ся правильно і вже в короткім часі треба буде розширювати її теперішній льокаль. Се наступить одначе аж із полагодою справи магазину книжок, який займає ціле праве крило офіцин у партері, і куди тільки переплетня зможе розширити ся, переносючи свій магазин на місце магазину Товариства.

Трете підприємство Товариства, вправді давне, але в теперішній формі зовсім нове, бо молодше від переплетні, се книгарня. Ще в 1904 р. постановив був Виділ урядити її на ширшу скалю так, аби могла заспокоювати всі потреби нашої суспільности. Для того розписано в своїх і заграничних часописах (російських та німецьких) конкурс на управителя, який знав би краві мови і потрафив урядити та вести сортиментову книгарню ввійшовши в звязи з більшими тутешніми й заграничними фірмами. Такий кандидат знайшов ся в особі д. Авг. Дермаля, що довгий час був занятий в одній більшій віденській книгарні. Виділ зробив із ним контракт і з початком 1905 р. він приїхав до Львова. Разом із тим Виділ ви-

найшов при одній з принципальних улиць льокаль на книгарню, адаптував его відповідно і від марця книгарня почала функціонувати. Протягом року пороблено в ній еще багато уліпшень; заведено телефон, куплено вертгаймівську касу і прийнято ще одну силу, помічника. Книгарня розвиває ся загалом добре, одначе з причини значних коштів адміністрації і з причини малого ще відповідно збуту книжок тай загалом з причини браку організації накладових фірм приходи її не покрили розходів, тому дефіцит треба знов покрити з інших засобів Товариства. Виділ отворяючи книгарню в теперішнім виді, мав передовсім цілі культурно-національні й був приготований на те, що в перших часах книгарня не принесе йому доходів, але має також надію, що такий стан не потреває довго, коли лише наша суспільність буде звертати ся з усіми замовленнями до неї тим більше, що вона має звязки з найбільшими європейськими фірмами Австрії, Росії, Німеччини і Франції і може задоволити кожного покупця. Вільна торгівля з російськими книгарнями могла би особливо причинити ся до дальшого розвою книгарні Товариства, доси одначе не отворені ще границі для вільного ввозу наших видань до Росії, а через те й торгівля ними не можлива, хоч би в такій мірі, як польськими фірмами Галичини й Росії.

Отсе всі підприємства Товариства, які приносять або мають приносити йому доходи і з яких не тільки заспокоюють ся всі адміністраційні розходи, звязані з удержанєм таких великих підприємств і зі значним числом занять у них робучих сил, вичислених дальше, але й мусять покривати бюджети наукових видань, далеко виспі від отримуваних заомог краю й держави. Під тим зглядом повинно Товариство абсолютно бути зрівнане з польською Академією Наук, яка має дуже гарні підмоги, хоч її функції зовсім не ширші від функцій Товариства і хоч Товариство дало доказ цілим рядом своїх видань, що не стоїть у нічім низше від тої офіційної інституції.

(Дальше буде).

Політичний перегляд.

Про зпарляментаризоване кабінету Столипіна розпущано зразу вісти, що всякі змагання втягнути до нового міністерского кабінету членів розв'язаної думи розбили ся об їх відмову. Та коли з урядової сторони заперечено сему, появиля ся телеграма, немов то пп. Стахович і оба гр. Львови поставили за услівє свого вступлення попередне переведенє всяких реформ, підношуваних в б. думі, як аграрної справи, амністії і т. д. а між тим також автономії Польщі і рівноправности Жидів. Ставлене на рівні тих обох послідних квестий з іншими, як перше, основне услівє вказує тільки на жерело тої поголоски. Однак она упадає сама собою своєю наївностию. Тож якраз прихильники конституціоналізму і б. послі державної думи не могли би віддавати правительству *carte blanche* на самостійне переведенє таких важних державних

квестий, які тільки в законодатній дорозі можуть бути полагожені. Пет. телегр. агенция справила виразно сі поголоски, покликуючись на маніфест з д. 22. липня, який дає вираз сильної волі царя до виконання постанов жовтвеного маніфесту. На підставі тих маніфестів правительство мусить приступити до випрацьованя відповідних предложень, а доперва дума може прийняти рішаючу ухвалу. Переговори що до вступлення до кабінету з Олександром Гучковом, Львовом і Гайденом веде Столипін в дальшій ході. Рівночасно півурядовими комунікатами старає ся президент міністрів Столипін ввевити російську суспільність і заграницю, що нове правительство має на меті дорогу новітних реформ на основах свободи і народного заступництва, як також заспокоюня пекучих потреб сільського населеня. Скликанє державної думи може бути також приспішене, колиб настав в Росії супокій, однак на всякий спосіб оно не буде відложено поза 5. марця слідуючого року.

Тимчасом нова філя революції, грозить змести всі ті пляни і самого Столипіна. Супротив напіраючих противностей наведені в горі личности цофнули ся зі своєю готовностию вступлення до кабінету, Гайден відїхав з Петербурга на свої добра, а ціла акция покликания визначних «горожан» до керми держави здержала ся. Появили ся навіть поголоски, що цар стратив довіре в щасливу руку Столипіна і назад хоче покликати Віттого на начальне становиско державної управи. Така непевність в найвищих сферах погіршає очевидно знатно загальне положенє.

На європейскім Сході виходять деякі конфлікти, що дають дипломатії нагоду до сякої-такої емоції. Про антигрецький рух в Болгарії ми вже писали, та се є внутрішня балканська справа, при якій посторонні держави грають ролю тільки безучасних видців. Більше вражінє викликав конфлікт острова Самоса з Туреччиною. Самос має дуже широку автономію, має власну хоругву і власний уряд митовий. Тепер Самос домагає ся знесеня турецької почти і заведеня власної, увільнення від податку за невідбуване військової служби, виставлюваня урядових документів не в турецькій язичі, але грецькій і т. и. Однак спір той скінчив ся лише відкликанєм князя Вітіноса, котрому наказано безпроволочно покинути острів. Князем іменований Константин Каратеодор. Скінчило ся на зміну осіб, а в засадничій справі, т. є в справі розширення автономії, Туреччина не зробила ніякої уступки. В послідних 20 роках Самос мав вже осьмого князя. Князь Каратеодор також, здаєть ся, не видержить довго. Посада князя на Самосі не є ані дуже принадна, ані дохідна, очевидно, о скільки князь не уміє правити «по турецьки». З цивільної лїсти має 28.000 К, а паспортіві оплати приносять ему до 3500 К. Політичне значінє князя дуже мале, о що старає ся передовсім соймик острова складаючий ся з 37 членів, дальше сенат і доданий князеві яко секретар, урядник турецький. Самос платить Туреччині 3000 турецьких фунтів річної данини т. є 10% бюджету острова.

«Етнографічний Збірник» (доси 17 томів) і «Матеріяли до українсько-руської етнології» (6 томів). Правнича секция видає тепер два виданя: «Правнича часопись» (10 річників) і «Правнича Бібліотека» (наукові студії), сего виданя доси 3 томи. Природнича секция видала 6 томів «Лікарского Збірника», в котрім подає досліди на медичнім полі, бібліографію і лікарську термінологію. Орган для сучасного письменства і літературної критики «Літературно-науковий Вістник» (доси 87 томів по 10—12 печ. листів) подає доволі живий огляд сучасно значно розвитої української белетристики а іменно новелістики. Як бачимо, число свідань Наукового Товариства ім. Шевченка перевищає н. пр. королівську Академію сербську і Академію хорватську в Загребі.

(Конець буде).

Сей конфлікт став важний тим, що на него задивляла ся і Крета, яка, як звісно, жадає або прилучення до Греції, або такої широкої автономії як Самос. На прилучення до Греції не хотять зізволити опікунчі держави, березучи інтегральности посілости султана, а на розширення автономії сам султан не хоче пристати. В виду сего губернатор острова, кн. Юрий, заявив державам, що має намір зречи ся свого становища, бо оно стало для него невиносимим. На просьбу свого вітця, грецкогo короля згодив ся перечекати якийсь час. Однак коли держави не поладять сеї справи основно і в короткім часі, то готово прийти до нової ворохобні на Креті.

В европейскім концерті, який завідуює такими справами міжнародної політики, бере, як звісно, уділ істє великих держав. Як сема хоче Америка встромяти всюду свої три гривеники. Вправді що до американських справ она держить ся засади, що Америка для Американів, але що до европейских квестій настає з правдиво муринською льогікою, щоби і її голос був пошанований. Так було в Альгезірас, так тепер має бути і над Босфором.

Щоби іменно мати однаке становиско з европейскими державами, американське правительство замінило дотеперішній консулят на посольство, на рівні з другими европейскими великодержавами. На разі султан, який вже має досить тих шістьох опікунів, не хоче прийняти на аудієнції американського посла новоупеченого, відмовляючи тим самим єму свого признання. Однак буде муєв уступити, як і ціла Европа уступає сильній Америці, а тоді в квестіях Крети, як і Балкану заважить також і її слово.

Та може се вийде і на добро цілої справи, в якій европейскі держави не можуть здобути ся на рішучу розв'язку.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат. Ермолая, Параск.; римо-кат. Кириака. — В четвер: руско-кат. Панталеймона вмч.; римо-кат. Романа.

— **Преосв. єпископ Чехович** повернув з купелів до Перемишля.

— **Намісник гр. Потоцький** повернув з відпустки до Львова.

— **Тарасове свята на селі.** Онодїшньої неділі відбув ся в Домажирі коло Янова вечєрок в честь Т. Шевченка, устроєний силами членів читалень «Просвїти» і «Соколів» з сіл Домажира, Зелєва, Жорвик і Кожич, що належать до одної парохії. На вечєрок зійшла ся велика сила народу зі всіх тих місцевостей, так що простора стодола на приходстві, де устроєвано вечєрок, була за мала, щоби всіх помістити. Обхід почав ся гарною патріотичною промовою о. пароха Рибчака про житє і значіє Шевченка. Опісля слїдували продукції мішаного хору, деклямації поезій Шевченка, віддані милими голосками дїтвори і дїточі хори, вишколені і ведені паннами Рибчаківними. Слухачі були глибоко одушевлені вечєрком і грїмко оплескували кожду точку програми. На коєць відспівано па-

триотичні піснї і народні гимни. По вечєрку виконали Соколи вправи, з якими виступали на гимнастичнім вечєрі львівського «Сокола», а опісля один з присутних відпоручників львівського «Сокола» д. Сіак перевів з около соткою Соколів рухові вправи на шведську методу.

— **Дїяльність «Просвїти в Каменці подільскім.** Дня 22. м. м. відбуло ся засіданє виділу подільської «Просвїти». На нїм — як доносить «Подолія» — прийшли під обради заяви із шістьох сіл з просьбою о відкритє читальняних бібліотек. Для чотирох сіл рішено відкрити такі бібліотеки і післано в сїй справі просьбу до губерватора. Одчу просьбу рішено відступити філії товариства в Могилові, яка має заимати ся справами в тім повіті. Виділови стоїть в єго просвїтній дїяльності на перепоні те, що не має потрібних средств грошевих. Отворенє самої бібліотеки для одної читальні вивозить 50 рублів: 25 рублів кошти бібліотеки, 15 руб. передячні письма а 10 р. за винаєм хати. Селяни рішили ся давати опал і свїтло для бібліотек. На тім самім засіданю ухвалено настановити в осєні двох книгоношів, які мали би заимати ся розпродажею книжок в кам.-подільскім повіті. Просьбу одного з членів видавати двотижневник під фірмою тов-а відкинено задля сего, що патент не розпоряджає великими грошевими засобами, і рішено, що товариство само возьме ся до видавництва, коли зростуть єго матеріяльні средства. Принято вкінци до відомости, що в місяци липни закуплено нові книжки для тов-а за 300 рублів, між тим в Австрійї біблії і новий завіт в українській мові. Із синодальної друкарні 200 примірників євангелія Матея.

— **В Мшані** коло Львова відбули ся послїдньої неділі загальні збори пож. «Сокола», на яких вибрано головою тов-а д. Мих. Босого, а начальником єтягу д. Петра Сивенького. Прочі члєви старшини належать рівнож до найсвїдомішших селян. «Сокол» в Мшані є одним з найкрасніших сокольских товариств та числить около півтора сотки члєнів. З рамени львівського «Сокола» були на зборах дд. Сіак і Горук.

— **Сокільский фєстин в Лисиничах** к. Львова устроєє місцевий «Сокол» в неділю дня 12. с. м. Програма: Забави, танці, вправи, почта, колесо щастя і ин., а на закінченє аматорське представленє «Ццка Свата». Початок фєстива о 3½ год. Вступ 40 с., для дїтїй 20 с. На львівских частїй будуть ждати підводи на личаківскій рогації.

— **Яку вартість має інформація** у широких свїтових відносинах, доказує хотїл би ся нотатка, заміщена в інсєратах «Дїла»: Хто подасть адресу п. Ард. Хромовского, б. банкового урядника в Н. Т. в Галичині в єго інтерєсі, одержить умовлену нагороду по провїреню. Зголошеня під 13/VIII до адміністрації «Дїла».

П. Хромовский перед якими 10—15 літами, був досить широко звїсний, яко руский торговельник в Перемишля, Станиславові, Тернополі, де всюду лишив по собі пам'ять товариського, гладкого, молодого чоловіка, члєна руских кася і учєника всяких вечєрів та вечєрниць. Нараз п. Хр. зник з галицкогo горизонту, що і слух за нам прогуб. Аж ось вже від двох літ анонсує ся в американській «Свободі» яко перший руский банкир і адвокат, а зразом нотар в Новім Йорку! І такої поважної американської личности не знає галицкій земляк, а може і кривчак, а що дивнійше адміністрація «Дїла» каже прислати собі інформації, відступаючи кому другому «умовлену нагороду». Зразу появляли ся анонси п. Хромовского з єго власним портретом, з якого би інтерєсований земляк міг був наочно «провірити» єлегантну ідентичність п. Хр. та в послїдній числі «Свободи» заступав єго фотографію герб галицкої «Руси», але залучений анонс розвіє хїба всякі сумніви:

Перший Руский Народний Банк і канцелярія адвокато-нотаріяльна А. Chromowski & Co. 292 East Houston str. New York, N. Y.

Братя! Посилайте гроші до краю че-

рез Руско-Американский Народний Банк. Пересилка як найтаньша, скоро і безпечна.

Шіфкарти на найліпші 4-коминові кораблі купуйте у А. Хромовского. У мене ціни найтаньші, бо я маю заступництво на всі ліній корабельні.

Канцелярія адвокато-нотаріяльна поладжує фахово всі справи судові, цивільні і карні в краю і Америці, виготовляє повновласти, контракти купна і продажи, цєснї і скрипти довжні і залагоджує всякі справи ґрунтови, табулярні і спадкові.

Важне! Не занедбуйте асєнтерунку, контролі і вправ війскових! Єсли по повороті до краю хочете увикнути строгої карі за занедбанє повновластїй війскових, то удайтесь до А. Хромовского.

Руска народна книгарня А. Хромовского має на своїм складі дуже хороші книжки до читаня і молитви.

Родимці! Покиньте вже раз чужих нефахових агєнтів, а удавайтесь в кожній справі до фахового чоловіка а щєрого Русина і живчилого Вам брата А. Хромовского.

Перше Руске Народне Бюро Праці і офіє інформаційний А. Хромовский і Ко. 292 East Houston Str. New York, N. Y.

Єсли хочете дістати добру роботу, то удайтесь до А. Хромовского, а певно не пожалуєте сего. Уділяємо всяких інформацій, займаємось вишуканєм крєвних і знайомих, посередничимо в всяких справах дискретних і уділяємо обяснєнь в річах бизнесових. Питайтесь про все докладно а знайдете добру пораду.

а) Ніч не коштує спятати ся, як ся їде за 18 долярів до Старого краю вигідно на кождім кораблі особовім або поспішнім.

О тім можете довідати ся у А. Хромовского в Нью Йорку 292 East Houston Str.

б) Нечуване! Небувале!

в) За 18 долярів аж до Кракова!

г) За 18 долярів до галицкої границі!

д) За 18 долярів до самого краю!

Нагород за вказівку зрїкаємо ся в користь «Вакаційної оселі в Милованю» і надїємо ся, що впливе бодай 10 кор. від інтерєсованого земляка на сю симпатичну цїль.

— **Бунт салдатів в Полтаві.** Дня 28. липня о 8. годині вечєром на Кузнєцкій вулиці в крамі, де продає ся зельтєрська вода, зроблено ревізію. Нічого там не найдено, але арештовано душ із десяти, а між ними й двох салдатів сївского полку. Довідавши ся про те, що арештовано салдатів, перший баталіон сївского полку вийшов з казарми (на Кузнєцкій вулиці) з рушницями та з патронами і підійшов до краму, де роблено ревізію і арештовано людей. Кажуть, що одного арештовано салдата они зараз же визволили, причім кілька разів стрїлили вгору. Звідти сї салдати пішли поуз почти і по Ново-Полтавській улиці до казарми третого баталіону тогож полку. Підійшовши до казарми, вони гукнули, щоби товариші виходили до їх, але ніхто не відгукнув ся, бо всіх салдатів тоді вже виведено з казарми в двір і двір замкнено. А перший баталіон, дождаючи товаришів, стояв тимчасом під казармою і деякі салдати почали говорити промови. До них вийшло начальство і почало вмовляти, щоби пішли в свою казарму. Тоді салдати спитали: «А нащо думу розігнано?», почали кричати «ура!» і стрїляти з рушниць. Через хвилині 10 чи 15 ворота відчинили ся і звідти вийшла більша половина салдатів 3-го баталіону; вони привднали ся до тих, що стояли під казармою. Тоді всі сї салдати пішли в казарму, де жив другий баталіон сегож полку. І той баталіон до них прилучав ся. Зібрало ся вже кілька сот солдатів і тоді вони пішли Кузнєцкою вулицєю до рєштанских рот, а позад салдатів уже йшла велика юрба людей. О 11 годині вечєр салдати підійшли до рєштанских рот. Там по всіх вікнах ясно свїтіло ся. З вікон полїтичні вязні витали салдатів. Почали ся промови. Уголовні вязні просили салдатів не забути й про них. Салдати заходили ся ломати тирємні ворота, але ворота не подавали ся. Тоді салдати пі-

шли по артилерію. Хвилини через 20 знову прийшли сівці з артилеристами та з шістьма гарматами (пушками), які й почтавлено здовж рештанських рот, повернувши дулами на Синній майдан. А тим часом на Новокременчуцькій вулиці поставлено вже козаків, — і козацькі офіцери радили ся, як розганяти салдатів-повстанців. Один офіцер після до свого начальства сказати, що шаблями нічого не можна зробити, бо Жандарска уліця, де найбільше скупчило ся салдатів, дуже вузька. Через те він прохав дозволу стріляти. Післанці побігли кінями до начальства. А тим часом вибивано ворота в рештанських ротах і вони врешті почали подавати ся. Коли се нараз заграв ріжок, а за ним почало ся стріляти. Серед солдатів, а найбільше серед усяких людей, що тут були, счинив ся великий переполох, — всі кинули ся навтіки, топчучи один одного. Діло було вночі, мало що видно, і терез те переполох ще більшав. Хвилини через 10—15 на майдані перед рештанськими ротами було вже майже порожно: лежало тільки кілька пораниених салдатів та пятеро вбитих артилерійських коней. Вранці до губернской земської лікарні привезено мертвого каноніра Закриньського, пораненого артилериста Василя Побережника, пораненого в спину артилериста Франца Пасежа і легко пораниених сівців, Семена Якубія і Терентія Бродовського. Окрім салдатів до лікарні привезено ще одного чоловіка з пробитою груддю. Убитого Закриньського, з наказу військового начальства рано взяте з лікарні і поховано на військовій кладовищі. Кажуть, що деякі поранені пішли просто до дому, тах що не можна сказати, скільки саме людей поранено біля рештанських рот. Другого дня майдан біля рештанських рот посипано піском, побитих коней вивезено. Люди увесь день ходили дивити ся на подзюбані кулями стіни рештанських рот. В неділю і в понеділок було спокійно. Увечері їздили патрулі. Салдатів сівського полку на вулицях не видно. Єлецкий полк не прилучив ся до сівського, а навпаки: его поставлено на Синній майдані, щоби, коли треба буде, втихомирював повстанців.

— **Дрібні вісти.** Намісництво дозволило п. Володимирови Николаєви Скірці, почтмайстрови в Перемишлі, змінити родове назвище Скірка на Скорчинський. — При відновлюванню бюр в дирекції скарбу у Львові відкрито там на стінах старі малюнки портретів. — В Трускавці застрелив ся будівничий зі Львова, Наполеон Луцкевич.

В будинку „Дністра“ є до винаймлення від 1. жовтня 1906:
 I. помешканя по 5 комнат в партері, на I. II. і III. поверсі в домі ул. Підвале ч. 7.
 склепи і пивниці в домі ул. Русна ч. 20.
 Близша відомість в канцелярії „Дністра“ Ринок ч. 10. (15—15)

Телеграми

з дня 7. серпня 1906.

Ішль. Цісар виїхав вчера в полудне до Айзенерцу.

Петербург. Московский полк гвардії, перебуваючий в Петербурзі, відмовив послуху і замкнув ся в касарнях.

Москва. Вчера вполудне вибух ту загальний страйк. Зелізниці мають нині застрайкувати.

Севастополь. Оводі вночі викрадено ту з суду всі акти, що відносили ся до бунту маринарки на Чорнім морю і Шмідта.

Матеріали до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Листи Григорія Ів. Лукіянова до редактора „Діла“.

Покійний уже Лукіянов, бувший секретар редакції „Київської Старини“, займав ся

головно штудієм на Україні і его письмо посвячене сему питанню буде цікаве для поясненя тамонних відносин. Подаємо се письмо без зміни правопису з оригіналу збереженого в родиннім архіві Барвінських. На се письмо відповів ще Вол. Барвінський і пояснив у своїй відповіді, що етимологічна правопись принята „Ділом“ лише тимчасово. Тимто зовсім безосновний докір д-ра Франка в статі „З останних десятиліт XIX в.“ (Н. Л. Вістник VII стор. 7) зроблений Вол. Барвінському, мов би „він покинув фонетику задля етимології“ ітп. Пок. Вол. Барвінський був до останку рішучим прихильником фонетики, а найліпшим доказом того є обставина, що видавці его портрету з автографом не могли нігде найти его підпису з етимологічним **Ѣ** (Барвінський) і були приневолені сю букву доробити до автографу. *Ред. Руслана.*

Київ. 18 ³/₁₁ 82 року.

Высокошановна Редакція! Вашу часопись я получивъ черезъ кілька день після того, якъ листъ мій бувъ уже посланий до Васъ. Прошу вибачити мнѣ, що даремне по-турбувавъ... Про те я дуже радий цьому случаю, такъ якъ, дякуючи йому, для мене зъявилася можливість высказати де-які мої думки относительно часописи „Діло“ і ті роли, яку воно грає теперъ і яку воно могли бы грати у насъ на Україні, при теперішній обстанові... Мнѣ давно і дуже хотілося перекинутися зъ Вами про цеє словомъ, ширьмъ словомъ, але усе не було случая; а навьса ты такъ ні зъ того, ні зъ сеєго, якъ говорять, — я не рѣшався.

Вы пишете, що „майже всі прецумеранты „Діла“ въ Россіи“ перестаютъ выписувать Вашу часопись. Це дуже сумна звістка для насъ, Українськихъ патріотівъ такъ — якъ „Діло“, въ усякімъ разі, єдина українська газета, яку тутъ можна получати і, хочъ вона і не пише про діла шьро-українськы, ограньчуючысь майже виключно гальцькымы політычнымы справами, але усе-таки і Галиччына для нашого брата не чужа країна, і діла гальцькы не повинні-бъ быти для насъ зовсімъ нецікавымы. Мнѣ здаецца, що найбільше шкодытъ распространенню „Діла“ на Україні найсампередъ его правописъ. Я недавно почувъ відъ одного шьрого українського патріота, котрый, правда, по власному его призначенню, не прочитавъ ні одній статті Вашої газети, — що „Діло“ — органъ святсюрський... Я спытавъ его, черезъ що вінъ такечы думаетъ, і получивъ у одвітъ, що объ цьому досытъ свідкує такъ антипатична для Українцівъ правопись-максимовичівка. Справді, на віно вы іі, єю капосны максимовичівку, ужываєте! Покійный Михайло Олександровичъ Максимовичъ выгадавъ іі въ наївній надії поеднати мовы російську і українську, до цього его підбывали де-хто зъ гальчанъ, якъ объ тѣмъ свідкують лежачі теперъ у портфелі редакції „Київської Старини“ письма... Але інші часы інші і свівы; якъ-бы навіть максимовичівська орфографія була і справді історычна українською, то і въ такімъ разі безиремінно треба-бъ покынути іі. Усе, що друкуются по українськы, друкуются першъ усего для простого народу, котрому, по милості успіхівъ руссифкації, і кулішнєськє „и“ замість „ы“ часомъ бува не легко срозуміты, а що до вашої правописи, то іі українськє-селяннѣ чытатыме чысто по-россійскому... Вы помыляетеся, якъ-що думаете, що простый людъ на Україні не чытає газетъ, не чытавъ-бы, не выписувавъ-бы, Вашої часописи, друкуйся вона такъ, що бъ іі можна було чытати. Посылаю до Васъ письмо штудистівъ села Пляского до одного мого прытєля, у котрімъ вони просятъ его, або шыслати іімъ, або порекомендувати для выписуваня часописи, такъ-якъ імъ „хотілось-бы знаты, що робецца міжъ народами“. Що кожне слово написанє по-українському къ-трое дорожче для селянина-малорусса, ніжъ надрюкованє мовою російською, объ цьому можна-бъ було прывести Вамъ тысячі фактівъ; доволі сказати, що десятки, колы не сотні тысячъ примірниківъ українськихъ кныжокъ розкыпуються сельськымы людомъ, не вважачы на те, що кацшы (велікоруссы) — крамарі, котрі плаютєся ся по усіхъ усяодахъ, продаючи кныжныи товаръ, продають народові по 15—20 коп. за примірникъ ту саму брошуру, котру можна у кныгарні дістаты за тры або за пъять копійскъ. Недавно органъ пошівъ Київської губерніи, „Київскія Епархіяльныя Вѣдомости“, въ 16-му своєму номері помістивъ „сцену съ натуры“, розмову міжъ штудовымъ і православнымъ на шьрїї українськїї мові, безъ усякихъ Кулішевыхъ выгадокъ, а сущою романівкою, то-бъ-то зъ „ы“, „ѣ“

і такімъ іншымъ... Штудистъ у цій розмові бувъ представлений дурнымъ-предурнымъ, котрый влещє нісенитвнцю і про котрого баба-православна, троха не у вічі ему, каже: балакала стара бабуся до самої смерты, та все ка-зна-що“.

(Конецъ буде).

Шість і пів мільонів корон відшкодована!

Будинки, движимости, збіжжє і иншу обезпечєє від огневихъ шкід одиное руске асєнураційне товариство

„Дністер“

Товариство взаїмнихъ обезпечєнь у Львові, ринок ч. 10. II п.

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевыми членами і виплачує зарєєз признані відшкодованя.

За 3 літ виплачено 6.474.534 корон відшкодовань.

Обезпечєня пріймають агенції по усіхъ містахъ і більшихъ селахъ: „Дністер“ дає агенції письмєннымъ господарямъ де щє не роблять инші агєнти „Дністра“ Агєнти „Дністра“ заробили провізїи 801.742 корон

„Дністер“ уділяє громадамъ позички 104 прд на закупно синавок

Полїси „Дністра“ пріймають пєє позичкахъ Банкъ крайвий у Львові і в Чернівцяхъ Галицка Каса ошадности, повтові каси ошадности і сиротинськє каси при судахъ

Чистий зиск річний звертає ся обезпечєннямъ членамъ, за р 1905 прїнадає кождому членові 5 прїє премїє до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківскімъ Товаристві тїлькє черезъ „Дністер“, провізїю від такихъ обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі оброблїї цїан.

Фонди „Дністра“ вивєзять в квітємъ р. 1906 суму 372.533 корон

Стережіть ся огню!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні і МОНЕТИ

по найдешевшїмъ курсі деннимъ не числячи ніякої провізїї.

СОВІЛ Жупку і паперці

можна набувати в „Сонільскімъ Базарі“ у Львові і у всіхъ торговляхъ вкраю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. серпня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне В неділі і сьвята 2 представлєна о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєне. Білєти вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвига ч. 9.